

**Trudności w rozpoznawaniu
prawidłowych i nieprawidłowych
zachowań seksualnych dzieci i
młodzieży**

- ***Wśród różnych sposobów krzywdzenia człowieka seksualne wykorzystywanie dziecka wydaje się prawdziwym dziełem szatana”***

(Susan Forward)

MIT 1: pedofile to zazwyczaj homoseksualiści

W rzeczywistości
większość przypadków
Wykorzystywania
seksualnego jest dziełem
heteroseksualnych
mężczyzn

MIT 2 pedofilami są tylko mężczyźni

- Nieprawda, kobiety również wykorzystują seksualnie dzieci

(nauczycielka miłości,
współniczka mężczyzny,
agresywna ofiara)

MIT 3: pedofil to podejrzany, nieogolony typ w brudnym podkoszulku

**NIE UFAJ
OSOBOM
POZNANYM
W SIECI**

MIT 4: na szczęście żaden pedofil nie mieszka w moim sąsiedztwie

- Wg badań w zdecydowanej większości sprawcami byli członkowie najbliższej rodziny:
- Ojcowie – 36,7%
- Matki – 5,9%
- Bracia – 5,9%
- Wujkowie – 4,3%
- Dziadkowie – 3,2%
- Kuzyni – 1,1%

Uwarunkowania rozwoju seksualnego

- 1)prenatalne
- 2)rodzinne
- 3)osobowościowe
- 4)społeczno - kulturowe

Uwarunkowania prenatalne

- Biologiczna determinacja płci
- Stan zdrowia biologicznego psychicznego matki
- Istnienie wad wrodzonych i zaburzeń hormonalnych

Uwarunkowania rodzinne

- Reakcja rodziców na płeć dziecka
- Więzy uczuciowe z dzieckiem
- Karmienia piersią czynności opiekuńcze wobec dziecka jako wyraz relacji uczuciowych między M i D
- Rola obojga rodziców w kreowaniu ról seksualnych, partnerskich, postaw wobec płci i ciała
- Relacje z rodzeństwem i innymi członkami rodziny
- Struktura rodziny, warunki bytowe, relacje wewnątrzrodzinne, wychowanie, role płciowe rodziców, relacje pozarodzinne

Uwarunkowania osobowościowe

- Zabawy seksualne w dzieciństwie
- Pierwsze doświadczenia seksualne
- Obraz własnego ciała i „ja”
- Struktura osobowości, system wartości
- Asceza i permissywność
- Oczekiwania, potrzeby, nastawienia kompleksy
- Doświadczenia w relacjach seksualnych
- Doświadczenia w związkach uczuciowych

Uwarunkowania społeczno -kulturowe

- Środowisko rówieśnicze
- Tradycje kulturowe, religijne
- Kultura masowa
- Mity i stereotypy seksualne
- Obyczajowość erotyczna
- Oddziaływana pornografii, prasy młodzieżowej
- oddziaływania „mody”
- Wychowanie seksualne (model restrykcyjny, permissywny)

Czy zachowania dziecka świadczą o przemocy seksualnej?

SFERĘ SEKSULANĄ MA KAŻDE DZIECKO

- Ekshibicjonizm dziecięcy
- Masturbacja wczesnodziecięca
- Dziecięce zabawy seksualne
- Miłości dziecięce
- Dziecięce wytwory seksualne

Kryteria diagnostyczne przydatne dla oceny zachowań seksualnych

Kryteria normy seksuologicznej

opracowane na podstawie M. Beisert 2008

- Umożliwia realizację zadań rozwojowych przewidzianych dla danego okresu.
- Mieści się w repertuarze zachowań seksualnych charakterystycznych dla danego wieku
- Dokonuje się między osobami będącymi w zbliżonym wieku
- Oparta jest na zasadzie dobrowolności
- Prowadzi do realizacji celów seksualnych
- Nie narusza zdrowia
- Uwzględnia kontekst kulturowy.

Umożliwia realizację zadań rozwojowych przewidzianych dla danego okresu

- Aktywność seksualna, którą wykazuje małe dziecko lub nastolatek powinna być jedną z form aktywności rozwojowej. Nie powinna ona ani ograniczać, ani uniemożliwiać ani zdominować innych form aktywności. Kryterium to ma charakter głównie ilościowy. Różnica ilościowa (intensywność zachowań) stanowi podstawę do oceny zachowań dziecka.

Mieści się w repertuarze zachowań seksualnych charakterystycznych dla danego wieku.

- Zbyt mała wiedza dorosłych o prawidłowościach rozwoju seksualnego dziecka sprawia, że typowe dla wieku zachowania seksualne przyjmowane są z lękiem i traktowane jako objaw patologii. Znajomość prawidłowości rozwojowych tych stanów są w tym przypadku najbardziej pomocnym kryterium oceny.

Dokonuje się między osobami będącymi w zbliżonym wieku

- Ważnym kryterium zaliczenia zachowania seksualnego do normy jest równa pozycja osób podejmujących to zachowanie - wymóg przynależności do tej samej fazy rozwojowej.

Oparta jest na zasadzie dobrowolności.

- Zachowanie seksualne powinno być dobrowolne. Sama zgoda jest tu warunkiem niezbędnym, choć niewystarczającym do zaliczenia aktywności do normy. Zachowania seksualne (w każdym wieku) muszą być wolne od agresji, przymusu, przemocy

Prowadzi do realizacji celów seksualnych

- Dążeniu do przeżycia przyjemności i obniżenia napięcia seksualnego towarzyszy również ciekawość (motyw poznawczy), chęć zdobycia lepszej pozycji (motyw osiągnięć), dążenie do związania się z drugą osobą (motyw więzi).

Nie narusza zdrowia

- Warunek ten musi pełnić każda aktywność seksualna, niezależnie od wieku, płci. Wyklucza on z normy wszelką aktywność, która szkodzi zdrowiu czy choćby takie zagrożenie stwarza.

Uwzględnia kontekst kulturowy.

- Wszelka aktywność człowieka w tym również aktywność seksualna podporządkowana jest ogólniejszym systemom norm.

Jest to jednostka, w wieku bezwzględnej ochrony, jeżeli osoba dojrzała seksualnie, czy to przez świadome działanie, czy też przez zaniedbanie swoich społecznych obowiązków lub obowiązków wynikających ze specyficznej odpowiedzialności za dziecko, dopuszcza się do zaangażowania dziecka w jakąkolwiek aktywność natury seksualnej, której intencją jest seksualne zaspokojenie osoby dorosłej (D. Glaser, S. Frosh, za: K. Marzec – Holka, 1999, s. 21 - 22).

Dziecko jest "idealną" ofiarą przestępcy seksualnego co najmniej z kilku powodów:

1. Brakuje mu wiedzy, że może być wykorzystane seksualnie
2. Dysponuje popędem seksualnym
3. W sposób naturalny jest ciekawe wszystkiego co nowe
4. Uczymy je szacunku i posłuszeństwa wobec dorosłych
5. Potrzebuje opieki, czułości, uwagi

Niektóre zachowania seksualne skierowane wobec dziecka

- Dotykanie miejsc erogennych
- Pokazywanie zdjęć pornograficznych, lub zmuszanie do przysłuchiwania się rozmowom
- Zmuszanie do pozowania do uwodzicielskich erotycznych zdjęć
- Zmuszanie do uprawiania seksu z osobą dorosłą lub z kimś z rodzeństwa
- Zmuszanie do patrzenia na kontakt płciowy lub organy erotyczne

Niektóre zachowania seksualne skierowane wobec dziecka

- Penetracja ciała dziecka: palcem, narządem (oralna, genitalna)
- Zachęcanie lub podniecanie do seksu
- Wyśmiewanie się z ciała dziecka, z procesu dojrzewania
- Dotykanie miejsc erogennych ofiary
- Wykonywanie zbędnych zabiegów higienicznych, medycznych, itp

4 Poziomowa klasyfikacja objawów przemocy wobec dziecka

- I poziom (bezpośrednia komunikacja) jawne emocje, ofiara potrafi pokazać na sobie zachowania sprawcy. Może to potwierdzać jakaś plama nasienia na ciele itp.
- II poziom (komunikaty pośrednie) lęki, napięcia zabawy o treściach, np. erotycznych, nietypowe zachowania dla wieku, nietypowe reakcje na bodźce seksualne. W badaniach projekcyjnych – skojarzenia o treściach erotycznych

4 Poziomowa klasyfikacja objawów przemocy wobec dziecka

- ▶ III poziom ostre urazowe objawy, np. zaburzenia snu, moczenie nocne, braki apetytu, lęki, płaczliwość, problemy z nauką i grupą rówieśniczą
- ▶ IV poziom (objawy kumulującego się stresu) np. fobie, zaburzenia psychosomatyczne, depresja, izolowanie się, samobójstwa. Dolegliwości mogą wynikać z ukrywanego ale trwającego molestowania seksualnego dziecka, zalegania przykrych doświadczeń i ukrywania ich w związku z poczuciem winy i bezsilności

Siła urazu psychicznego po fakcie uwiedzenia - zależy od:

- a) tzw. sytuacji spustowej, czyli momentu, w którym nastąpiło uwiedzenie
- b) splotu doznań intymnych skojarzonych z danym wydarzeniem
- c) okresu rozwojowego dziecka, w którym wydarzenie to miało miejsce
- d) atmosfery wychowawczej panującej w domu rodzinnym. wg Johana Cullberga (za: K. Pospiszyl, 2005)

Kwestionariusz szacowania ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia ludzkiego

- Kwestionariusz oceny ryzyka oraz algorytm postępowania w przypadku poniżej przemocy w rodzinie wobec dziecka w wieku powyżej 9 lat

Kwestionariusz szacowania ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia ludzkiego

- **Kwestionariusz oceny ryzyka oraz algorytm postępowania w przypadku podejrzenia przemocy w rodzinie wobec dziecka w wieku powyżej 9 lat**

Wskazówki do przeprowadzenia rozmowy z ofiarami przestępstw

- Przygotowanie rozmowy
- Przed rozmową z dzieckiem uzyskaj jak najwięcej informacji od rodziców opiekunów, pracownika socjalnego, kuratora
- Określ ogólny stan rozwoju dziecka: wiek, klasę, skład rodziny umiejętności, problemy zdrowotne, słów używanych w rodzinie do nazywania narządów płciowych
- Sprawdź jakie reakcje, zmiany spotkały dziecko po ewentualnym wykorzystaniu

